

УДК 631.63; 631.8; 502.911

С.Т. Вознюк, Н.М. Вознюк, Р.М. Музика

Національний університет водного господарства та природокористування
(НУВГП), м. Рівне

ГІДРОМОРФНІ ҐРУНТИ ПІВНІЧНО-ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ (ПЗР) УКРАЇНИ – РЕЗЕРВ ЕФЕКТИВНОГО ЗЕМЛЕРОБСЬКОГО ТА ПАСОВИЩНОГО ВИКОРИСТАННЯ

На підставі узагальнення даних досліджень вчених НУВГП, споріднених з ним за спрямуванням установ і закладів, про властивості гідроморфних ґрунтів ПЗР України, їх динаміку під впливом природного і антропогенного навантаження зроблено висновки про стан та необхідність упровадження заходів щодо подальшого ефективнішого використання, збереження і окультурення ґрунтів цього регіону – як важливого резерву для сільськогосподарського використання.

Ключові слова: гідроморфні ґрунти, меліорація, дренажні системи, антропогенне навантаження.

На 01.01.2001 року площ перезволожених земель на Україні було 4 млн 753 тис. гектарів. З них у ПЗР: Львівській області – 703 тис. га, Волинській – 574, Рівненській – 440, Івано-Франківській – 260, Тернопільській – 222, Хмельницькій – 188 тис. га [19].

При безземеллі, яке в недалекому минулому мало місце в регіоні, через що «вбивав брат брата» (за О.Кобилянською), саме ці землі, їх ґрунтовий покрив, були і залишаються вагомим резервом землеробського та інших видів користування. Тільки, починаючи з 1973 р., при фінансовій і технічній підтримці держави було здійснено значні заходи для освоєння цих земель шляхом їх гідротехнічних меліорацій – регулюванням водно повітряного режиму ґрунтів щодо вимог вирощування культурних рослин (табл. 1).

1. Динаміка площ осушених земель у ПЗР, тис. га [19]

Область	Загальна площа перезволожених ґрунтів	у т.ч. торфових	Наявність осушених земель станом на						Прогноз на 2001-2005 рр.
			01.01.1969	01.01.1973	01.11.1981	01.01.1983	01.01.1990	01.01.1993	
Львівська	703,0			326,5		453,6	523,0	371,0	372,5
Волинська	574,0	320,0	0,2	164,9	269,0	309,0	384,0	335,0	339,0
Рівненська	440,0	240,0	-	188,9	299,1	339,4	366,0	283,0	259,0
Тернопільська	222,0	-	-	51,1	109,6	119,6	149,0	152,0	159,0
Хмельницька	188,0	11,0	23,8	30,0	68,9	68,9	97,0	113,0	116,0

Дані табл. 1 свідчать, що найбільшого розмаху у ПЗР осушення набуло у 1973-1983 рр. У 1990-93р.р. його темпи зменшилися, або й воно зовсім призупинилося. Разом з тим, стан осушених земель значною мірою ставав незадовільним (табл. 2).

Саме про це свідчать дані, наведені у табл. 2. Особливо якщо розглядати разом критичний і задовільний стани ґрунтів регіону. Це ж має місце у Поліссі і Лісостеповій зоні України в цілому.

**2. Меліоративний і технічний стан осушених ґрунтів
України на 01.01.1993р. (тис. га)**

<i>Область</i>	<i>Добрий</i>	<i>Задовільний</i>	<i>Критичний</i>
<i>Львівська</i>	345,9	15,8	9,6
<i>Волинська</i>	211,8	92,6	30,0
<i>Рівненська</i>	165,8	87,7	29,3
<i>Тернопільська</i>	139,7	10,4	1,7
<i>Хмельницька</i>	99,1	8,3	5,8
<i>Полісся</i>	974,1	526,9	81,6
<i>Лісостеп</i>	649,4	352,0	61,1

Зрозуміло, що за такого низького меліоративного і технічного стану землеробське, та й інші види використання осушених земель, не могло бути високопродуктивним. Про це свідчать дані про врожайність с.-г. культур на осушених землях регіону (табл. 3).

**3. Продуктивність с.-г. культур на осушених землях ПЗР
(за станом на 1990р.)**

<i>Область</i>	<i>Продуктивність зернових одиниць</i>			
	<i>у 1990 році</i>		<i>прогноз на 2001-2005р.р.</i>	
	<i>ц/га</i>	<i>валова, тис.т</i>	<i>ц/га</i>	<i>валова, тис.т</i>
<i>Львівська</i>	25,2	12673	18,9	9508
<i>Волинська</i>	24,8	9519	18,6	7139
<i>Рівненська</i>	25,2	9216	18,9	6912
<i>Тернопільська</i>	26,1	3887	19,6	2915
<i>Хмельницька</i>	26,5	2568	19,9	1926
<i>В середньому по Україні</i>	26,1		19,6	

На підставі даних табл. 3, з самого початку потрібно звернути увагу на низьку зернову продуктивність культур на осушених землях ПЗР (25-26 ц/га) і, по-друге – на те, що вже на 2001-2005 рр. прогностично вона планувалася на ще нижчому рівні (19,6-18,9 ц/га).

Чому так сталося? Адже середні врожаї у країнах Європи з подібними до ПЗР ґрунтово-кліматичними умовами за станом на 1996 р. були на рівні 45-71 ц/га (табл. 4).

**4. Середні врожаї зернових у країнах Європи
(за даними Інституту меліорації і зелених угідь Польщі (ФАО) [32])**

<i>Країна</i>	<i>Урожаї зернових у т/га</i>
<i>Голландія</i>	7,16
<i>Німеччина (ФРН)</i>	5,31
<i>НДР</i>	4,50
<i>Данія</i>	4,76
<i>Чехословаччина</i>	4,74

Щоб дати відповідь на це питання, слід ще раз наголосити, що гідротехнічна меліорація – лише фон для накладання на неї інших заходів: високоврожайних сортів с.-г. рослин, регулювання водного режиму стосовно їх вимог, догляду за функціонуванням меліоративної системи, удобрення та ін. [1, 6-9].

Ґрунтовий покрив ПЗР представлений мінеральними і органоґенними ґрунтами.

У лісостеповій його частині: сірими лісовими різного ступеня опідзолення, вилугуваними та опідзоленими чорноземами різного ступеня еродованості (змитості) на понижених елементах рельєфу – різного ступеня оглеєння, легкого і середнього гранулометричного складу.

Спільною властивістю для них є низька гумусованість (2,5-3,0%), слабо - і середньо кисла реакція [19]. І, навіть на фоні регульованого водно-повітряного режиму, вони вимагають інтенсивного застосування заходів окультурення: органічних і мінеральних добрив, вапнування, поглиблення орного шару, обробітку, що б сприяв збереженню і посиленню протиерозійної стійкості ґрунту. Ці заходи і до їх осушення, і на гідротехнічно меліорованих ґрунтах, проводилися і проводяться ще недостатньо.

До другої групи ґрунтів регіону (Полісся і Лісостепу) належать органоґенні (торфові) ґрунти (з товщиною торфу до 50 см). У зволоженні їх найбільшу роль відіграють ґрунтові води. Це ґрунти високої потенційної родючості, але тільки за забезпеченням загальним азотом (2-4%). До цієї групи належать також болотні і торфо-болотні ґрунти. Перша – об'єднує ґрунти притерасних частин заплав річок і замкнених понижень вододілів. Їм також властиве оглеєння профілю. Важливими показниками цих ґрунтів є їхня зольність, склад органічної маси, ступінь її розкладу. Вони добре забезпечені фосфором, але дуже бідні на калій. Саме у зв'язку з цим потрібно нагадати про застосування до них такого заходу, як збагачення їх твердої фази внесенням мінеральної частини – піскуванням, глинуванням [9].

Виникнення і розвиток таких властивостей цих ґрунтів (обох груп) пов'язані зі специфічними природно-кліматичними умовами регіону (табл. 5).

Завдяки впливу таких умов (табл. 5) ґрунтовий покрив регіону характеризується сильно вираженою строкатістю [24].

5. Характеристики кліматичних, геоморфологічних та гідрологічних умов ПЗР (кількісна характеристика факторів: чисельник – інтервал значень; знаменник – значення, що найбільш часто зустрічаються)

Гідрологічний район	кліматичні			геоморфологічні			гідрологічні		
	середньо багаторічна сума річних атмосферних опадів, мм	середньо багаторічна сума річного випаровування, мм	середньо багаторічна величина річного дефіциту вологості, мм	верти-кальне розчленування рельєфу, м	горизон-тальне розчленування рельєфу, км/км ²	кути нахилу земної поверхні, градуси	коефіцієнт сумарного річного стоку, долі одиниці	співвідношення підземного та сумарного річко-вого стоку, %	співвідношення об'єму середньо весняного та середньорічного сумарного річкового стоку, %
Волинсько-Подільський артезіанський басейн	$\frac{600-1230}{600-800}$	$\frac{490-580}{500-550}$	$\frac{3,0-5,0}{3,0-3,5}$	$\frac{20-60}{0-40}$	$\frac{0,0-2,0}{0,0-1,0}$	$\frac{0-16}{0-8}$	$\frac{0,09-0,89}{0,15-0,25}$	$\frac{1,3-41,7}{5-20}$	$\frac{3-38}{25-30}$

Гідротехнічна меліорація має залишатися «стовповою дорогою» землеробської діяльності в цьому регіоні, оскільки цього вимагають природно-кліматичні умови (табл. 5) та потреби підвищення ефективності господарювання на меліорованих гідротехнічно землях у цілому [14].

Саме на вирішенні цих завдань вже не раз акцентувалося Постановами Уряду у доперебудовний період АПК і після його проголошення.

Поряд з окремими успіхами у їх виконанні, зразком яких можна навести кілька господарств регіону, у т.ч. господарство «Гучинське» Рівненської області (табл. 6).

6. Урожайність зеленої маси на меліорованих землях (культурне пасовище)

<i>Роки</i>	<i>Урожайність, ц/га</i>	<i>Вихід кормових одиниць, ц/га</i>
<i>1972</i>	390	101
<i>1975</i>	406	106
<i>1974</i>	455	115
<i>1975</i>	460	120
<i>1976</i>	472	123
<i>1977</i>	497	129
<i>1978</i>	526	137
<i>1979</i>	508	132
<i>1981</i>	519	135
<i>1982</i>	518	135
<i>1985</i>	665	146

Але й до сьогодні продовжують мати місце, а то й усугублюються, недоліки у використанні (впровадженні у практику) результатів наукових напрацювань, передового досвіду з ефективності використання, збереження та окультурення гідротехнічно-меліорованих земель, їх ґрунтів. Склалася ситуація, за якої не те що не вистачає рекомендацій, а, навпаки, наявне відставання у використанні практикою наукових напрацювань, передового досвіду, наслідком чого є деградація гідротехнічно-меліорованих земель, їх ґрунтів [20-23, 25-27].

Причиною такого становища стали: спрощення проектів при перенесенні їх в натуру, недогляд за спорудами на меліоративних системах протягом тривалої їх експлуатації, порушення агротехніки як обов'язкової умови одержання задовільних врожаїв на меліорованих землях [23], наслідок – відбувається зниження популярності самої гідротехнічної меліорації. Ці та інші упущення зумовили обґрунтовану критику її ефективності на цьому етапі з боку компетентних осіб, так і громадськості [10]. Найбільшого поширення набирають твердження, що гідротехнічна меліорація призводить до:

- зниження продуктивності угідь;
- збільшення з часом небезпеки вторинного підтоплення земель;
- погіршення водного режиму на територіях прилеглих до меліорованих;
- пересихання водойм;
- негативного впливу на флору і фауну.

Тобто, у спрощеному варіанті повторюється те, про що попереджували видатні вчені: В.В. Докучаєв – «очень может быть в будущем окажется даже, что сама борьба с болотами в ряде случаев была вовсе нежелательной» [13]; А.К. Тимирязев – «Ніде, можливо ні у якій іншій діяльності, не потрібно так зважати на умови успіху, як у землеробстві; – «Я восстаю против тех, кто печатно и устно проповедует, что хорошо удобряя можно и кое-как пахать» (За В.Д. Панниковим, В.Г. Минеевим, [20]).

А, авторитет меліоративної науки Білорусі С.Г. Скоропанов, ще у 1982 р. попереджував, «вимоги деяких екологів зберегти природні умови – несумісні з меліорацією..., бо осушувальна меліорація покликана усунути надмірне зволоження ґрунту, яке є причиною низького рівня його родючості». Інших шляхів підвищення родючості перезволожених земель наука не знає. А це перетворює флору і фауну, скорочує число видів, харчові зв'язки. При цьому часткова зміна їх неминуча, бо **проростання хлібів і болотної осоки – несумісні** [23а].

Очевидно, наведені погляди щодо необхідності, або зайвості проведення гідротехнічних меліорацій перезволожених земель у свій час, у тій чи іншій мірі, були аргументованими. Проте, з сучасної точки зору і стану розвитку наук, вони залишаються як історичні.

Звести їх до спільного знаменника, на нашу думку, вдалось професору кафедри гідротехнічних меліорацій НУВГП Гончарову С.М., у його праці «Нужны ли нам гидротехнические мелиорации в будущем?» [10]. Він слушно зауважує, що водні меліорації у зоні достатнього та постійного зволоження визначаються складним характером водного режиму, умов його формування, що в свою чергу зумовлює технічну складність нормування управління водними режимами у поєднанні: ґрунт, рослина-атмосфера. Оптимізація їх запропонована також працями вчених, у т.ч. НУВГП: А.М. Рокочинського, В.М. Мошинського [11, 12], В.А. Гурина, Г.І. Сапсая [21- 24] та учнями їх школи, в цілому - вчених і установ з якими вони співпрацюють. Реалізація будь-якого меліоративного проекту як складової меліоративної системи регіону, разом з позитивним впливом, супроводжується і рядом негативних процесів: підтопленням, деградацією ґрунтів, (засоленням, спрацюванням), ерозією, вторинним заболоченням, забрудненням поверхневих і ґрунтових вод і ґрунтів, змінами формування гідрологічного режиму територій (Стрелець Б.І., Вознюк С.Т.) [5- 9, 25].

На сьогодні вченими НУВГП, за участю спеціалістів бувшого Держводгоспу України та інших установ і закладів розроблені «Методичні рекомендації щодо екологічно оптимальних режимів меліорованих ґрунтів гумідної зони України» [21] та «Методичні рекомендації з оцінки дії дренажних систем при зміні їх технічного стану» [23], призначення яких не тільки практичним працівникам галузі, а й студентам спеціалізованих вищих навчальних закладів. Основна їх цінність, на нашу думку, полягає в тому, що в них звертається увага не тільки на причини, але й на заходи, які необхідно здійснювати, щоб зменшити вплив причин погіршення функціонування дренажних систем у ПЗР України (табл. 7).

7. Основні причини незадовільної роботи дренажних систем та заходи покращення роботи їх окремих елементів (20а)

<i>Основні причини незадовільної роботи системи</i>	<i>Заходи покращення роботи її окремих елементів</i>
замулені оглядові колодязі, колодязі з фільтрами - поглиначами	- ремонт споруд, очистка від наносів
зруйновані гирлові споруди та арматура на дренажних колекторах	- ремонт споруд, очистка від наносів
замулені дренажні колектори	- очистка ДК від мулу
зміщення дренажних труб ДК	- ремонт лінії ДК
несправності регулюючої мережі - відстані між дренами не відповідають фільтраційним властивостям ґрунту	- глибоке розпушення ґрунту; - зміна с.-г. використання земель
- замулення дренажних труб, зміщення дренажних труб, зменшення фільтраційних властивостей фільтра замулення, завохрення	- зміна с.-г. використання; - реконструкція дренажної системи; - ренатуралізація

Таким чином, проаналізувавши стан дренажних систем при довготривалій їх експлуатації (за показниками табл. 7) треба робити висновок про те, що ж стало причиною незадовільного їх функціонування? На підставі оцінки стану конкретної дренажної системи, слід здійснити заходи по усуненню причин негативної дії її компонентів.

А це справа, яка залежить і від наявності матеріальних ресурсів, (фінансового так і кадрового їх забезпечення). Останнє пов'язане з наявністю кадрів водогосподарського і споріднених з ним спрямувань, якістю їх підготовки в провідному (НУВГП) та інших навчальних закладах, постійним вдосконаленням її рівня. Ці завдання набирають особливого значення в час завершення перебудовного періоду АПК України, його складової – водного господарства.

Наведені у списку використані літературні і фондові джерела не вичерпують їх наявності, а навпаки, свідчать про диспаратет між науковими розробками з розглядуваної проблеми і упровадженням їх у практику.

Бібліографічний список: 1. Алексєєвський В.С., Цветова О.В. Основні критерії еколого-меліоративного стану осушуваних земель. Збірник УААН. Меліорація. ІГІМ. Київ. 2001. с. 190-196. 2. Бакшеев Э.А., Стрелец Б.И., Малкин М.З. Схема комплексного использования и охраны водных и земельных ресурсов (Украинская часть бассейна р. Горынь). Министерство мелиорации и водного хозяйства УССР. Киев. 1974. Книга 1 – мелиорация земель; книга 2 – водоснабжение, водоотведение для всего бассейна; книга 3 – борьба с вредными воздействиями вод; книга 5 – перераспределение стока, водохозяйственные балансы. Т. 1. Книга 1 – техническая часть, организация с.-х. производства. 3. Баховец Б.А., Пастушенко В.И., Ткачук Я.В. Алгоритм управления влажностью почвы на осушительно-увлажнительных системах с подпочвенным увлажнением. Гидромелиорация и гидротехническое строительство. Межведомственный сборник. Вып. 94. Львов. 1986. с. 18-21. 4. Вознюк С.Т., Вознюк Н.М. Повышение эффективности и экологической обоснованности мелиораций почв в зоне Западного Полесья и Лесостепи Украины. Международная конференция посвященная 80-летию Высшего мелиоративного образования в республике Беларусь. г. Горьки. 4-5.06. 1999, с. 56-62. 5. Вознюк С.Т., Веремеєнко С.І., Музика Р.С., Шаталов О.С. Необхідність захисту та підвищення ефективності використання гідротехнічно-меліорованих ґрунтів ПЗР в умовах реформування земельних відносин. Вісник Харківського НАУ ім. В.В.Докучаєва № 4, 2010. с. 16-23. 6. Вознюк С.Т., Личук Т.Є. Результати польових і лабораторних досліджень ґрунтів Рівненщини щодо їх схильності до запливання та кіркоутворення. Вісник ХНАУ № 1. 2001. с. 49-54. 7. Вознюк С.Т., Оліневич В.О., Лико Д.В., Мольчак Я.О., Олійник В.С. Перезволожені ґрунти та їх меліорація. Київ, «Урожай». 1984. 104 с. 8. Вознюк С.Т., Оліневич В.А., Лыко Д.В. Пескование и эффективное плодородие мелиорируемых торфяников. Вестник сельскохозяйственной науки. (Гидротехника и мелиорация) № 10. 1978. с. 117-124. 9. Вознюк С.Т., Лыко Д.В., Клименко Н.А., Фурман В.М., Давыдова Л.В. Повышение плодородия почв путем внесения в них мелиорантов. Сборник научных трудов Горьковского с.-х. института. Горький. 1999. 10. Гончаров С.М., Вознюк С.Т. Мелиорация земель: что приводит к падению ее престижа? Будут ли они нужны в будущем? Вісник ХНАУ. № 1. 2004. с. 80-84. 11. Гурин В.А., Орлова Н.А., Никонюк А.Н., Степаненко Н.Г., Чабан В.И., Кулишенко А.А. Научно-технический отчет за 1983г. Инв. № 02 84.06. УИИВХ, 1983. 12. Гурин В.А., Евреенко Ю.П. Повышение надежности закрытой сети. Тезисы докладов республиканской научно-технической конференции. Мелиорация и водное хозяйство. Ровно. 1987. 13. Докучаев В.В. (изд. 1949). Очерки работ Западной экспедиции по осушению болот. Сборник 27. СПВ. 1949. 14. Зайдельман Ф.Р. Мелиорация почв. Учебник для студентов ВУЗов по направлению «Почвоведение». Издательство МГУ. 2003. Раздел 9. Осушительные мелиорации. с. 255-379. 15. Ковшун Н.Е. Оцінка ефективності осушувальних меліорацій на Поліссі: економічний та екологічний аспекти. За редакцією академіка УЕАН М.А. Хвесика. Рівне. 1998. 60 с. 16. Коротун І.І., Коротун С.І., Коротун Л.К. Розміщення продуктивних сил України. Вид-во УДАВГ, 1997. с.с. 15, 99, 293-355. 17. Кравець С., Ткачук В. Новий спосіб поліпшення ґрунтів: багатоярусна оранка. Ж. «Водне господарство». Спецвипуск, 1997. 17а. Липницький А.О. Земля – наше багатство. Охорона земель в Україні за нових аграрних відносин. Аграрний інститут НВАТ «Агроінком». 6-7 с. 1997. 18. Матеріали к отчету ректора

УИИВХ за период 1971-1988 на расширенном заседании Ученого совета института 27.05.1988. Ровно. 36 с. **19.** Медведев В.В., Булыгин С.Ю., Балюк С.А., Трускавецкий Р.С., Полупан Н.И. Стан родючості ґрунтів України та прогноз його змін за умов сучасного землеробства. Харків. «Штрих» 2001. 98 с. **20.** Паников В.Д., Минеєв В.Г. Почва, климат, удобрение, урожай. 2-ое издание, 512 с. **21.** Рокочинский А.М., Мошинский В.С., Вознюк С.Т., Сапсай Г.И. Методичні рекомендації щодо екологічно оптимальних режимів меліорованих ґрунтів України (схвалене на засіданні секції науково-технічного забезпечення проектів та будівельних робіт Держводгоспу України) № 6 30.03.2005. Львів. **22.** Позняк С.П., Красєха С.Н. Чинники ґрунтоутворення. Видавничий центр Львівського НУ ім. І.Франка. Львів. 2007. 266-316 с. **23.** Сапсай Г.І., Бадинський Л.О., Величко С.В. Методичні рекомендації з оцінки дії дренажних систем при зміні їх технічного стану. Київ-Рівне. 2011. с. 71. **23а.** Скоропанов С.Г. и соавторы. мелиорация земель и охрана окружающей среды. Минск. Уражай. 1982. 168 с. **24.** Справочник мелиоратора. Составитель Маслов В.С. и соавторы. «Россельхозиздат». 233 с. **25.** Стрелец Б.И., Вознюк С.Т. Основные направления исследований в области гидротехнических с.-х. мелиораций. Гидромелиорация и гидротехническое строительство. Изд-во «Вища школа». Львов, 1986. с. 3-8. **26.** Тихоненко Д.Г. Методологія досліджень ґрунтового покриву України у дзеркалі земельних реформ. Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 50-річчю початку великомасштабного обстеження ґрунтів України (1957-1961р.р.). ХНАУ). т. 9. с. 201-204. **27.** Хорєв В.М. Стан та перспективи розвитку меліорації земель. Матеріали науково-практичної конференції 21-23.2001. м. Житомир. 2001. 66,67 с. **28.** Яцик А.В. Водний фактор у збалансованому екобезпечному розвитку України «Полімед». Київ. 2007. 71 с. **29.** Effects of Short – and Long – TERM wate petra vavrova (enda) Effekt of Short – and Long – TERM water Level Drawdown on Litter in peatlands. Peatland Ecology. Dept of forest Ecology. Finnish Forest Research Institute. World Congress of Soil Science. Philadelphia. USA. 9-12.2006.S. 94. **30.** Karl – Franz Busch. Erfahrungner bei der nutzung von geohydraulischen Simulationssystem bei der Meliorationsvorbereitung (Archv. Für Asker – Pflancenbau und Bodenkunde. Berlin 20 (1976) S. 209-220. **31.** Kevin T. Pickering and Levis A. Ouelen. Human Impact on the Earth’s Surface. London and New York. 1997. p.p. 396-448. **32.** Nawrocki S. Rolnictwo a ochrona środowiska. Instytut melioracij i użytków zielonych. Warszawa. IMUZ – Falenty. 12 s. **33.** Misztal Andrzej. Sposub rolniczego użytkowania gleb jako czynnik warunkujacy wartość odpływu i ewapotranspiracyi w regionie Małych pienin. Wiadomosci IMUZ. T. XX. Zeszty 1. Falenty. 1999. S. 123-135.

С.Т. Вознюк, Н.М. Вознюк, Р.М. Музыка
ГИДРОМОРФНЫЕ ПОЧВЫ СЕВЕРО-ЗАПАДНОГО РЕГИОНА – РЕЗЕРВ
ЭФФЕКТИВНОГО ЗЕМЛЕДЕЛЬЧЕСКОГО И ПАСТБИЩНОГО
ИСПОЛЬЗОВАНИЯ

На основании обобщения данных исследований ученых НУВХП, родственных с ним учреждений и заведений о свойствах гидроморфных почв СЗР Украины, динамике их под влиянием антропогенных нагрузок, сделаны выводы о состоянии и необходимых мерах по дальнейшему использованию, сбережению и окультивированию почв данного региона – важного резерва сельскохозяйственного использования.

Ключевые слова: гидроморфные почвы, мелiorация, дренажные системы, антропогенные нагрузки.

S.T. Voznyuk, N.M. Voznyuk, R.M. Muzyka
AGROMORFIC MELIORATED SOILS OF UKRAINE’S NORTH-WESTERN
REGION AS RESERVE OF AGRICULTURAL LANDS

On the basis of generalization of the given researches, conducted by the National University of Water Management and Natural Resources Use and other related scientific establishments and institutions, about properties of hydromorphic soils of the Ukraine’s North-Western region and their dynamics under the influence of anthropogenic load, conclusions are made concerning the state and necessity of measures applications to conserve, cultivate and use these soils, namely hydrotechnically meliorated soils, for effective agriculture in prospect.

Keywords: hydromorphic soils, melioration, drainage systems, anthropogenic loading.